

WIELKOPOLSKI KURATOR OŚWIATY

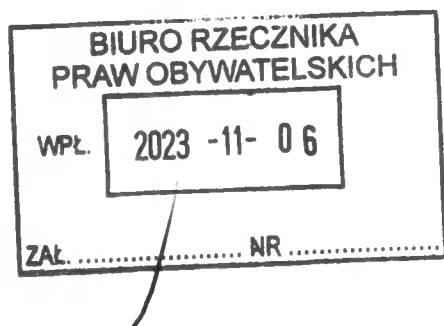
ul. Kościuszki 93
61-716 Poznań

RPW/96372/2023 P
Data: 2023-11-06

WKO.020.8.2023

Poznań, dnia 31 października 2023 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Dotyczy: VII.7031.15.2023.AT

W związku z pismem Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 28 czerwca 2023 r., znak: VII.7031.15.2023.AT, Wielkopolski Kurator Oświaty zawiadamia, że w dniu 31 sierpnia 2023 r. zorganizował konferencję, podczas której zapoznano dyrektorów wielkopolskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych z treścią przedmiotowego pisma oraz omówiono problemy w nim poruszone.

Odnośnie wybranych zagadnień, Wielkopolski Kurator Oświaty przedstawia swoje stanowisko w sprawie.

1. Jako niezgodne z prawem uznać należy wprowadzenie do statutu szkoły samodzielnego usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach przez pełnoletnich uczniów. Zgodnie z art. 99 pkt 2 ustawy z 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.) obowiązki ucznia w zakresie usprawiedliwiania w określonym terminie i formie nieobecności na zajęciach edukacyjnych, w tym formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie określa się w statucie szkoły.

Przyczyny nieobecności pełnoletniego ucznia winny być oceniane według tych samych kryteriów, co usprawiedliwienia sporządzane przez rodziców niepełnoletnich uczniów. Nie oznacza to jednak dowolności w ustalaniu zasad usprawiedliwiania nieobecności. Jak wskazuje Urząd Ochrony Danych Osobowych szkoły muszą brać pod uwagę regułę minimalizacji danych osobowych, a zatem dane osobowe pozyskiwane w celu usprawiedliwienia nieobecności powinny być adekwatne, stosowne i ograniczone do tego co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. Wobec tego statut szkoły nie może zobowiązywać do podania przyczyny nieobecności w celu jej usprawiedliwienia. Podanie przyczyny może nastąpić jedynie dobrowolnie z inicjatywy pełnoletniego ucznia.

Kuratorium Oświaty w Poznaniu
ul. Kościuszki 93 61-716 Poznań
tel. 61 670 40 82 fax 61 852 31 69
adres e-mail sekretariat.wko@ko.poznan.pl

Zasady usprawiedliwiania nieobecności ucznia w szkole są nie tylko kwestią organizacyjną i porządkową ale również elementem procesu wychowawczego realizowanego przez szkołę względem wszystkich uczniów. Uczeń pełnoletni nie jest objęty obowiązkiem nauki, a zatem korzysta z zakładu jakim jest szkoła dla młodzieży na zasadzie dobrowolności. Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe dyrektor szkoły sprawuje opiekę nad uczniami (...), a ustęp 6 tego artykułu wskazuje, iż dyrektor szkoły wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Z przepisów tych należy wywieść, iż dyrektor szkoły odpowiada za bezpieczeństwo uczniów przebywających na terenie szkoły do czasu zakończenia zajęć w danym dniu, a więc również w czasie przerw. Pełnoletni uczeń nie może zatem opuścić terenu szkoły w trakcie przerwy, bez zgody dyrektora szkoły lub wychowawcy.

Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku zwolnienia się pełnoletniego ucznia z zajęć edukacyjnych.

Obowiązujące przepisy prawa nie ograniczają natomiast prawa uczniów pełnoletnich do podejmowania samodzielnie decyzji w zakresie udziału w wycieczce szkolnej czy innych wydarzeniach organizowanych przez szkołę.

2. W kwestii zasad oceniania w szkołach publicznych zastosowanie mają przepisy ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z późn. zm.) – dalej u.s.o., do których odsyła art. 14 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo Oświatowe. W przepisach u.s.o. ustanowione zostało, że oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (art. 44e ust. 2 i art. 44b ust. 5 pkt 5 u.s.o.). Uprawnienie rodziców ucznia szkoły ponadpodstawowej do informacji o jego ocenach jest zatem niezależne od woli ucznia.

Zasada jawności ocen dla rodziców ucznia, nie obowiązuje natomiast w szkole dla dorosłych, branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej. Oceny są jawne dla słuchacza, a w przypadku niepełnoletniego słuchacza - również dla jego rodziców (zob. art. 44u ust. 2 u.s.o.).

W opinii niektórych komentatorów, przywołane powyżej przepisy u.s.o. mogą naruszać konstytucyjne prawo do prywatności pełnoletniego ucznia. Wymaga jednak podkreślenia, że dopóki Trybunał Konstytucyjny nie orzekł o niezgodności określonych przepisów ustawy z Konstytucją RP, podlegają one stosowaniu.

3. Zakaz wnoszenia lub korzystania z telefonów komórkowych został wprowadzony ustawowo w odniesieniu do egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego.

W statucie szkoły natomiast, określa się warunki wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły. Nie ma więc przeszkód prawnych aby w statucie szkoły ustanowić zakaz korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych w trakcie trwania lekcji, bez zgody nauczyciela.

4. Jak stanowi art. 99 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe, w statucie szkoły określa się obowiązki ucznia w zakresie przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju - w przypadku, o którym mowa w art. 100. Zasada prawna "a maiori ad minus" prowadzi do wniosku, że jeżeli ustawodawca dopuszcza możliwość wprowadzenia noszenia przez uczniów na terenie szkoły jednolitego stroju, to tym bardziej dopuścić możliwość, a nawet obowiązek, określenia w statucie szkoły zasad ubierania się uczniów na jej terenie. Zasady te, winny być zgodne z misją szkoły, celami wychowawczymi,

---

Kuratorium Oświaty w Poznaniu

ul. Kościuszki 93 61-716 Poznań

tel. 61 670 40 82 fax 61 852 31 69

adres e-mail sekretariat.wko@ko.poznan.pl

zawartymi przede wszystkim w preambule do ustawy Prawo oświatowe i co za tym idzie z programem wychowawczo-profilaktycznym. Skoro zatem ustawodawca tak wielką wagę przywiązuje do wyglądu ucznia, na który składa się nie tylko strój, to oczywistym jest, że szkoła może wprowadzić w tej sferze własne uzasadnione zasady, podobnie jak w przypadku ubioru. Przy ocenie zapisów statutu dotyczących wyglądu uczniów, należy wziąć pod uwagę różne kwestie np. bezpieczeństwo czy specyfikę nauczanego zawodu. Zatem dozwolony będzie zakaz dotyczący noszenia biżuterii na lekcjach wychowania fizycznego, zakaz malowania paznokci przez osoby uczące się w zawodzie kucharza czy technika dentystycznego podczas zajęć praktycznych.

Wreszcie należy podkreślić, że skoro ustawodawca delegował kompetencje do ustanowienia zasad ubierania się uczniów (jak i innych zagadnień mających zostać uregulowanymi w statucie szkoły na podstawie art. 98 i 99 ustawy Prawo oświatowe), to nie można prawa tego kwestionować. Zamiarem ustawodawcy było, aby powyższe kwestie zostały uregulowane przez organy wewnątrzszkolne, które tworzą statut.

Statut jako akt wewnątrzszkolny, tworzony jest w trybie określonym w ustawie Prawo oświatowe przez organy wewnątrzszkolne, a zatem wpływ na jego treść, w tym na ubiór i wygląd uczniów, mają również przedstawiciele samorządu uczniowskiego i rady rodziców. Zatem to społeczność szkolna współdecyduje o kształcie statutu, na podstawie którego szkoła ma działać.

5. Szczególnego podkreślenia wymaga, że na organach wewnątrzszkolnych spoczywa obowiązek i odpowiedzialność za treść statutu.

Ingerowanie osób trzecich w treść statutu i podważania jego postanowień, stoi zatem w sprzeczności z wolą ustawodawcy i jest skierowane przeciwko prawom organów wewnątrzszkolnych, przyznanym im przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Uchylenie statutu, bądź jego postanowień przez kuratora oświaty w drodze decyzji administracyjnej, może nastąpić jedynie w przypadku oczywistej niezgodności z prawem, a więc wyłącznie w sytuacji, gdy naruszenie prawa nie budzi wątpliwości interpretacyjnych. Potwierdza to Mateusz Pilich w Komentarzu do ustawy Prawo oświatowe stwierdzając, że uchylenie postanowień statutu może nastąpić, gdy "uchybień mają zupełnie zasadniczy charakter". Uprawnionym do wszczęcia postępowania w sprawie uchylenia postanowień statutu jest wyłącznie kurator oświaty, który może wszcząć postępowanie administracyjne tylko z urzędu.

Wielkopolski Kurator Oświaty

Robert Kazimierz Gawel

UNITED STATES
POST OFFICE
NEW YORK, N. Y.

RECEIVED
JAN 10 1950

100-100000-1000

100-100000-1000

100-100000-1000